

نگاهی به بازار دارویی کشور

لزوم ایجاد ظرفیت‌های جدید در کلیه صنایع از جمله صنعت داروسازی را بر همگان آشکار ساخت. پیشرفت تکنولوژی جهانی و امکان استفاده از دلار ارزان قیمت امکان خرید آخرین تکنولوژی و ماشین‌آلات تولید انواع اشکال دارویی با کارایی بالا را برای صنایع دارویی فراهم ساخت. تعداد کارخانجات داروسازی از عدد ۵۰ فراتر رفت به‌طوریکه ظرفیت اسمی

۱- از تاسیس اولین کارخانه داروسازی کشور در سال ۱۳۲۵ قریب به ۴۰ سال می‌گذرد. در این فاصله صنعت داخلی مراحل تکوین خود را طی کرد و تا قبل از انقلاب اسلامی به کسب تجربه پرداخت. پس از انقلاب اسلامی و اوج‌گیری احساس خودباوری داروسازان و سایر کارشناسان، اداره مستقل این صنعت نیز آغاز گشت. در همین زمان، رشد سریع جمعیت

سالانه تولید انواع اشکال دارویی به حدود ۲۵ میلیارد عدد رسید. در صورتیکه بالاترین تعداد فروش دارویی کشور در سال ۱۳۷۵ حدود ۱۵ میلیارد عدد به ارزش ۱۱۴۷ میلیارد ریال بوده است.

همانطور که مشاهده می‌شود. در حالیکه صنایع دارویی به شدت از نظر بهره‌دهی اقتصادی در تنگنا بوده و اقتصاد دارو در کلیت خود با دیگر بخشهای اقتصادی کشور چه از نظر حجم سرمایه در گردش و چه از لحاظ سود قابل مقایسه نیست، حدود ۴۰٪ ظرفیت تولید داروی کشور بلااستفاده مانده است.

۲- در سالهای اخیر تعداد داروسازان رشد چشمگیری داشته، بطوریکه به حدود ۷۵۰۰ نفر تا پاییز امسال رسیده است. افزایش تعداد داروسازان عمومی، راه‌اندازی دوره‌های تخصصی در داخل کشور و در نتیجه افزایش تعداد متخصصین داروسازی سبب ورود تعداد بیشتری از داروسازان (متخصص یا غیر متخصص) با افکار جدید به مجموعه صنعت داروسازی و بخش تحقیقات دارویی شده است. با وجود آنکه تحقیقات در صنعت داروسازی کشور هنوز راه زیادی تا رسیدن به حد ایده‌آل خود دارد، اما اگر فقط همین افزایش تعداد داروسازان شاغل در صنعت طی ده سال گذشته سبب افزایش تعداد فرمولاسیون‌های داروهای جدید در کشور و در نتیجه تنوع اقلام بازار دارویی گردیده باشد، پس باید انتظار داشت که ارتقای کیفی سطح تحقیقات سبب بروز تنوع بیشتر در بازار دارویی گردد.

بکارگیری داروهای جدیدتر با سودمندی

بالاتر که درمان مطلوب بیماران و ارتقای سطح بهداشت و سلامت جامعه را به دنبال دارد، همواره تنها هدف پیش‌روی مجموعه داروسازان سراسر کشور بوده است.

۳- رشد سریع تکنولوژی و علوم بشری و سرمایه‌گذاریهای سنگین جهانی بر روی تحقیقات دارویی در سالهای گذشته سبب گردیده تا هر ساله تعدادی داروی جدید و حتی دسته دارویی جدید کشف گردند. از طرفی تنوع و پیچیدگی‌های بیماریها و مزیت نسبی برخی داروها نسبت به اسلاف خود، استفاده از آنها را اجتناب‌ناپذیر ساخته است.

توجه به این نکته ضروری است که ورود یک داروی جدید در بازار دارویی گاهی سبب می‌شود تا حتی ۲ یا ۳ داروی دیگر جنبه تاریخی پیدا کرده و استفاده از آنها به خاطر عوارض جانبی بیشتر یا ... محدود گردد.

۴- داروهای جدید از قیمت‌های بالاتری برخوردار بوده به علاوه سیستم دارویی برای آنها یارانه در نظر نگرفته است بنابراین بازار دارویی در آینده شاهد داروهای جدیدی با قیمت‌های بالاتر خواهد بود.

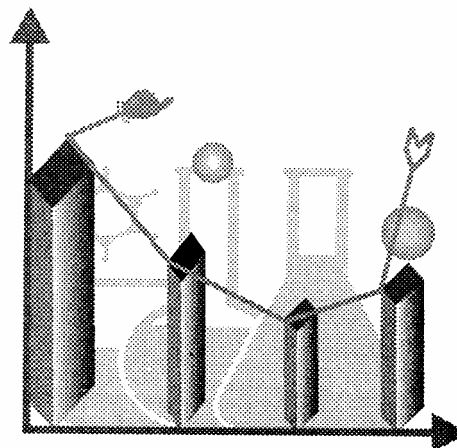
۵- با توجه به اینکه رشد صنعتی در گروه تولید بیشتر است، صنعت داروسازی نیز در این راه با پرکردن ظرفیت‌های خالی خود به سمت تولید بیشتر حرکت خواهد کرد. در عین حال تولید اقلام جدید با قیمت بالاتر، سودآوری نسبی بیشتری را تأمین می‌نماید که قطعاً مورد توجه این بخش از صنعت نیز می‌باشد.

تولید داروهای جدید خواهند رفت. تنوع حاصله، بازار دارویی را از رکود علمی خارج کرده و ضرورت‌هایی نظیر دستیابی به اطلاعات مختلف، روزآمد بودن اطلاعات و ... برای پزشکان و داروسازان چهره می‌نمایند.

همچنین کارخانجات دارویی باید ضمن توجه به اصول علمی رقابت و اطلاع مداوم از وضعیت بازار، به اطلاع رسانی صحیح و پیوسته از داروهای خود به جامعه پزشکی بپردازند.

۷- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز باید بر عدم وجود، کمبود یا زیادبود داروها نظارت بنماید. کارشناسان این سازمان باید علاوه بر علوم دارویی، آگاهی و درک درستی از اصول بازرگانی داشته و در موقع لزوم از بروز مشکلات اساسی جلوگیری نمایند. از طرفی داروسازان نیز باید همواره اطلاعات دارویی و تجاری خود را به روز نگاه داشته و توجه داشته باشند که شرایط خرید و سفارش دارو در داروخانه برای داروهای متنوع با قیمت بالا بسیار متفاوت از شرایط فعلی خواهد بود. از طرف دیگر ارائه اطلاعات و مشاوره دارویی و انواع راهنمایی‌های مورد نیاز بیماران، در آن زمان قطعاً حساسیت زیاده‌تری خواهد داشت.

۸- فرانسس بیکن می‌گوید «دانایی، توانایی است»، آقای تافلر وجه مشخصه موج سوم زندگی بشر را «تغییر» می‌داند. در آوردگاه دنیای آینده تنها افراد و جوامعی که برای «تغییر» آمادگی داشته باشند، توانایی بقا خواهند داشت.
دکتر وحید محلاتی

اما از سوی دیگر باید توجه داشت که دارو مانند سایر کالاهای مصرفی نبوده و توصیه مصرف بیشتر به بهانه تولید افزون‌تر قابل توجیه نمی‌باشد و بنابراین توجه به مصرف منطقی دارو برای حفظ سلامت جامعه ضروری است.

۶- خصوصیات برجسته این بازار عبارتند

از:

الف: تولید بیشتر اقلام فعلی

در این حالت کارخانجات با حداکثر توان به تولید داروهای فعلی خواهند پرداخت. وجود رقابت داخلی و تغییرات ایجاد شده در بازار دارویی توسط داروهای جدید، جلوگیری از ایجاد بروز کمبود یا زیادبودهای سالیانه، توجه به تاریخ مصرف و ... لزوم اطلاع از نحوه پیش‌بینی نیاز و اصول علمی بازرگانی عرضه کالا و روزآمد بودن اطلاعات علمی دارویی را برای همه تولیدکنندگان ضروری می‌سازد.

ب: تولید اقلام دارویی جدید

همانطور که اشاره شد کارخانجات به سمت